

SZERKESZTŐSÉG, KIADÓ-
HIVATAL ÉS NYOMDA

Cluj, Kolozsvár, St. Baron
L. Pop (Brassai-utca) 10.

Telefon: Szerkesztőség
és kiadóhivatal — 977
Zs. N. Sz. — 558

A kéziratok kizárólag a
szerkesztőségnek cím-
zendők. Kéziratokat nem
adunk vissza

UJ KELET

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Romániában
Egész évre — — 620
Félévre — — 320
Negyedévre — — 170
Egy hónapra — — 60
Egy szám ára pályaud-
varon és vidéken is 3 lei

Csehszlovákiában

Egy hónapra — 20 ck
Egy szám — 1-20 ck

Cluj-Kolozsvár — VI. évfolyam, 78. szám

Igazgató: SZÉKELY BÉLA

5683. Sziván 14. — 1923. május 29. Kedd

Egységbe forrt a Bánság zsidósága

A bánsági zsidóság nagygyűlése az egység mellett foglalt állást. Az Uj Kelet az összzsidóság lapja. A határozati javaslat

(Temesvár, május 28. Az Uj Kelet kiküldött tudósítójától.) Lefolyásában és hatásaiban történelmi jelentőségű esemény volt a bánsági és aradmegyei zsidóságban temesvári nagygyűlése, amelyen az első döntő erejű megmozdulás történt az egész erdélyi zsidóság egységének megteremtése felé. A bánsági és aradmegyei zsidóság legkiválóbb és legmarkánsabb egyéniségei gyűltek egybe a történelmi felismerés igazságától hajtva, hogy hitet tegyenek az egységes zsidó gondolat mellett. A temesvári nagygyűlésnek nemcsak erkölcsi, de igen messzemenő politikai jelentősége van. A lecsatolt területek zsidóságának tekintélyes része nyilatkozta ki akaratát, hogy ragaszkodik emberi és népi jogaihoz és nem engedi magát — azon a címen, hogy nincs egységes képviselője s így a kormány nem tudja, melyik árnyalattal vegye fel a tárgyalásokat — kiforgatni olyan jogaiából, amelyek egyformán érintenek minden zsidót. A zsidóságnak most már meglesz az az összefogó szervezete, amely teljes felhatalmazással képviselheti minden illetékes fórum előtt az egész zsidóságot és minden egyetemes zsidó érdeket. Nem lehet kétséges, hogy a bánsági kezdeményezés ösztönző hatással lesz az erdélyi részekre is és rövidesen élő valósággá lesz a lecsatolt területek zsidóságának egységes szervezete.

A nagygyűlés lefolyásáról itt következik tudósításunk:

A delegátusok

Tegnap délután tartotta meg a bánsági zsidóság egységes nagygyűlését. Erre az alkalomra a résztvevők zsufolásig töltötték meg a belvárosi hitközség nagytermét. Körülbelül hat-nyolcszáz hallgató szorongott a teremben, de igen sok érdeklődő szorult ki, akik az udvarról hallgatták a gyűlés szónokait.

A gyűlésen Temesvár három hitközsége, a belvárosi neolog, a józsefvárosi ortodox és a gyárvárosi status quo hitközség teljes előjárósággal képviseltette magát. Vidékről a következő delegátusok jelentek meg: **Kurtics:** Markovics főrabbi. **Delta:** dr. Klein Emil, Fischer Jakab, Neubrun Miksa. **Resicabánya:** Spitzer Vilmos, Weisz Mór. **Nagyszentmiklós:** Fried Lajos, Struhl Miksa, Ürményi, Singer Sándor, Kiss Jenő, Margitai Adolf, Dénes Izor, **Lippa:** Strassmann Jakab főrabbi. **Arad:** dr. Schütz Henrik, Hónig Gyula, dr. Keppich Jakab, Raskai Miksa, dr. Kuch Albert, Kalmár József, Lipkovits Gyula. **Lugos:** dr. Berdach Henrik, dr. Deutsch Mór, Neumann Ede, dr. Klein Jakab, dr. Sebestyén Lipót, dr. Lenkei főrabbi. **Koránsebes:** dr. Déri Jenő, Radó Lipót, Székely Lipót, dr. Deutsch Ernő, Breit Adolf, Donner Jenő, Pálfi Márton, Weisz Jakab, Pető Tódor, Princ Jenő, Wiener Zsigmond. **Csákova:** Grosz Iván, Grosz Jenő. Pécska község sürgönyileg csatlakozott a határozati javaslatához.

A gyűlés megnyitása

Fél hat órakor nyitja meg dr. Vértés Adolf a gyűlést. Az elnöki asztalnál dr. Vértés, Blum Mór és Deutsch Rezső, Temesvár három hitközségének elnökei foglalnak helyet. Körülöttük a képviselői hitközségek elnökei és főpapjai. Elsőnek dr. Vértés beszéde következik:

— Aki figyelemmel kíserte az utóbbi idők zsidó eseményeit, — mondotta — észre vette, hogy a zsidó élet az utóbbi időben felélenkült és pedig

kimerülve a hitközségek kultuszéletében. Most napi problémák szorultak előtérbe. Iskolákat, óvodákat létesített a zsidóság országsszerte. Az egyetemes zsidóság érdekeit tárgyaltuk és arra törekedtünk, hogy népi jellegűnk minél teljesebben domborítsuk ki. Rendszer azonban ebben nem volt, mert ellentétek voltak az ortodoxia, a neológia és a cionizmus között. Most az egység hívei összehívták az összes bánsági és aradmegyei zsidó hitközségek képviselőit, hogy a zsidó irányzatokat a zsidó érdekek megvédése céljából összevonják és a felvetett feladatok megoldásán vállvetve dolgozzunk. Az egységesítés eleinte félve tört elő, de annál nagyobb volt örömrünk, hogy testvéreink hajlottak a szóra, amennyiben közreműködtek az egységes közszellem kifejlődésében. Az eszmék világában az életerő győz. A zsidó népi összetartozás kifejlődésében ki nyilatkozta az, ami kétezer esztendőn összetartott bennünket. A népi öntudat azonban halálisan alélt volt és ebből kellett most felocsudnia. Két hatalmas szózat ébresztette fel a zsidóságot. Az egyik a prótetai kiáltás az önálló otthon után, ami végigkísérte a zsidóságot utjában, a másik pedig a kisebbségek etnikai jogai megvédésének az eszméje. Az első tizenhétmillió zsidó szolidaritását nyilatkozta ki, az új élet centrumát Palesztinába helyezi, hogy ott zsidó központta gyarapodjék. A másik pedig a zsidóságnak etnikai szervezésére törekszik.

Beszéde végén ezekkel a szavakkal nyitja meg a nagygyűlést:

— Áldottak legyenek azok, akik megnyitják szíveiket az egyetemes zsidóság érdekeiben. Tartasuk magasra az egyívé tartozás lobogóját, csatlakozzunk alája és csoportosuljunk köréje. Ezután hódolótáviratot küldenek Ferdinánd királynak és táviratilag üdvözlük az UER. Bukarestben gyűlésező nagygyűlését.

A zsidóság szíve egy útemre dobban

Ezután Székely Béla emelkedik szószóra. Beszédében rámutat arra, hogy a történelmi materialista ideológia szerint a zsidóságot az antiszemitizmus tartotta fenn. Idezi Deák Ferenc mondatát: antiszemitának lenni annyit jelent, mint kellenél jól jobban gyűlölni a zsidót.

— Nem hisszük, — folytatja — hogy ez a megjelölés volna az, amely a zsidóságot egységbe foglalja. Kétezer esztendő eleven ereje tartja össze a zsidóságot, nem pedig csak az üldözöttség intelve. A zsidóságnak három messiási rendeltetése van, amely a zsidóságot egységbe kovácsolja. Az egyik: a zsidóság az emberiség szíve; a másik: minden idők kovásza; végül: az üldözöttség népe. Minden zsidó élet egy önálló kis világ, minden zsidónak önálló világnézete van. Ezért van az, hogy olyan nagyok az ellentétek a zsidóság egyes frakciói között. Jól van ez így. Legyen a zsidó élet ennél virágzóbb, minél teljesebb és minél szélesebb körű.

— A zsidóságnak mindenre irányuló világnézése gyöker legyen, a zsidóságnak ezt a gyökerét zsidó talajba kell gyökereztetni, már pedig Palesztina az a föld, ahonnan ezt a megújodást, a zsidóság minden lélekerejét, kulturális vérkeringését meríti. Az itt élő zsidóság minden frakciónak meg van a maga rendeltetése. Ezeket a rendeltetéseket kell a közös célban összetogni. Az ortodoxia a maga konzervativizmussal olyan, mint egy dió héja. Szükség van erre a kemény héjra, hogy a kétezer év üldözöttségében élő zsidóság magyát, győzhetetlen szellemét megőrizze. A neológia a haladás ut-

jába kapcsolja be a zsidóságot és a liberáliszmus utján akarja biztosítani a jogait. A neológia utja azonban csak akkor teljes, ha a zsidóságot megőrzi. A cionizmus adja azt a gárdát, mely a zsidóságot dolgozik és a nemzeti ideál megvalósítását teljes életmunkájával jutítja előre. Az egyik bukaresti egyetemi tanár azt mondja, hogy a zsidók versejtjei mások, mint az árjáké. Ha el is fogadjuk ezt a hamorosan tudományos elméletet, nekünk nincs szükségünk mikroszkopra, hogy megállapítsuk, hogy a mi vérünkben ötezer év kultúrája sűrűsödött össze és kétezer év góluszának tanulságai halmozódtak fel. Azt mondják, nincs két óra, mely egyformán jár, a mi zsidó szívünk a világ négy téjében egyazon útemre dobban. Mert a zsidó érzés tizenhét millió embernek egyetemes szívdobbanása és lehet a mi hangunk akár milyen gyenge, ez adja meg erejét és ez adja meg az egység erejét is, hogy bár a hang kicsi, de tizenhétmillió szól ebből a világ népeire. Am Jisrael chaj.

Az egységes szervezet közös ügyekkel foglalkozik

Ezután dr. Schütz Henrik elmondja, hogy az aradi zsidóság, bár elutasított minden kezdeményezést, mely az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetségtől jön, mégis az egységesítés érdekében az egységesítés eszméjét magáévé tette és azon lesz minden igyekezetével, hogy ezt tetté is váltsa. Hogy azonban ezt megtehesse, szükséges, hogy minden párt tisztelje a másik meggyőződését és teljes jóhiszeműséggel és megértéssel közeledjen egymáshoz. Talán későn jöttünk ennek a belátására, de a jó ügynek időre van szüksége, hogy megérjen. Az eddigi bajokon kívül új bajok jöttek, melyek az egységet ránk kényszerítették és rászorítottak a védekezésre. Meg kell a közös orgánomot teremteni, minden akadállyal szemben, más meggyőződésének a tiszteletbentartásával. Csak közös dolgokkal foglalkozunk a közös szervben és ha ezt a paktumot megtartjuk, a közös szervezetben a munka eredményes lesz, különben szétrobban az emberiség és a zsidóság kárára. Ezekben a dolgokban közöttünk eltérések nem lesznek. Ezután a cionizmussal foglalkozik. Kijelenti, hogy bár legteljesebb tiszteletben tartja meggyőződésüket, ki kell jelentenie, hogy a cionizmus az asszimilációval szemben nem kapcsolja be a zsidóságot az általános kulturába és nemzeti megkülönböztetésével új gettót akar teremteni.

Cionizmus és egységes zsidóság

Ezután dr. Klein Miksa beszél. Másfél óras beszédében a cionizmus politikájával foglalkozik, anélkül, hogy vitába akarna bocsátkozni dr. Schütz-zel, kijelenti, hogy a cionizmussal szemben a legfőbb érv az, hogy akkor kezdte meg nemzeti munkáját, mikor a nagy kataklizma történt, ez természetesen fájdalmas volt a magyarsággal már asszimilálódott zsidóságra. Le kell szögezmem, hogy mi magyar kulturában nevelkedtünk és a legnagyobb tisztelettel és becsüléssel vagyunk a kisebbségben nemzetiségi testvéreinkkel szemben és mindent el fogunk követni, hogy kulturális fejlődésükben bántalom ne érhesse őket, mint ahogyan minden népi kisebbségnek becsületesen kezét akarunk nyújtani. Mindez azonban nem jelenti azt, hogy a magunk népisége számára ne akarjuk a kisebbségi jogokat kivívni azzal a kötelezettséggel és kikötéssel, hogy amit megszereztünk a magunk számára, azt minden más kisebbséggel meg akarjuk osztani, mint ahogyan lojális polgárai akarunk lenni az országnak, anélkül, hogy a számunkra biztosított kisebbségi jogokból bármit is feladjunk, hiszen egyis csak minimumról van szó. Ezután a héber nyelvről beszél. Csodálatos az a regeneráció, mely

Zatmár
szontsirt,
söt, gép-
száraz
sztott

rtját

ág,
zág
sőbb fix

érek

ál-
ni.
26.

27 Buda-
ny-utca 3.
ov, Kapu-
ova, Duna-
ozitúrák:
keresztes,
arpüspöki.

iroda
m!

Endetall

Min denféle
o h a r a k,
temyonok,
balackok,
ny-
ben

SNÁL

azul
954 1353

HELY

csóbb
ai

FIAI

Engros

ermény, liszt,
abona, új és
Zsákkölesön-
Telefon 289.

RAUN

Ferdinand
elefon 273

UHÁZA

ly. Női
csóbb!

Egy nép, amely nemzetté lett

Str. Wyndham Deedes palesztinai államtitkár nagy beszéde az épülő Zsidóországról

a zsidóságban végbemeget, felülmúl szűkséges, hogy a zsidóság a népi jelleg legfontosabb szükségességét, a saját népi nyelvét, melyet csak elfelejtett a gólusban, újra népi nyelvvé tegye. Csodálkozással látja, hogy a gyermekek lelkében, az ősi ösztön hatása alatt milyen gyorsan megy a hebraizálás és a héber nyelv eleven kapocs lesz a világ minden zsidója között.

Ezután részletesen foglalkozik alkotmányi kérdésekkel, agrárreformokkal és adózással, iskolakérdésekkel, antiszemitizmussal. Ezek azok a kérdések, amelyek szükségessé teszik a zsidó egység megalakítását.

A határozati javaslat

Salamon Sándor felolvassa a határozati javaslatot, melyet a gyűlés nagy lelkesedéssel magáévá tesz. A határozati javaslat így szól:

Temesvár város három hitközsége a bánsvégi és aradmegyei zsidóság az 1923 május 27-én megtartott nagygyűlésén egyhangú lelkesedéssel kimondja:

1. Az erdélyi és bánsvégi zsidóság közjogi, kulturális és szociális helyzetének felismerése, parancsoló szükségessé teszi egy olyan szervezet megalakítását, mely hitéleti felfogás különbség nélkül képviselje az össz-zsidóságot.

2. Elfogadja a szervezet kiépítésének azt a formáját, hogy egy 21 tagból álló bizottság alakuljon, melyben hét-hét tagot neolog statusquo és az orthodox hivatalos szervezet; hét tagot pedig az E. Zs. N. Sz. delegál.

3. Kimondja és kívánja, hogy ez az egységes bizottság hitéleti kérdésekkel ne foglalkozzék, csak olyan kérdésekben járjon el, melyet a három frakció hetes delegációi valóban közös megoldást igénylő problémának jelölnek meg.

4. A nagygyűlés felhívja az E. Zs. N. Sz.-et, amely az egységes szervezet megalakításában a kezdeményezés és előkészítés munkáját vállalta, valamint a beszünetelt ort. és cluji neolog központi irodákat, hassanak oda, hogy az egységes szervezet a megoldásra váró kérdések súlyára és sürgettségére való tekintettel, a lehető legrövidebb időn belül megalakuljon és kezdje meg tevékenységét.

A nagygyűlés az egységes szervezet leg-sürgősebb feladatának jelöli meg az iskola kérdését és a hitközségek autonómiájának kérdését.

5. A nagygyűlés örömmel veszi tudomásul, hogy az Új Kelet zsidó politikai és közgazdasági napilap az egységes zsidóság közös orgánumává lett, mely nem áll egyetlen frakció kizárólagos szolgálatában sem. Az egységes szervezet céljának és irányának megfelelően az erdélyi és bánsvégi egyetemes zsidóság ügyeit szolgálja.

6. A nagygyűlés ennek alapján felhívással fordul a bánsvégi és aradmegyei zsidósághoz, melyet képvisel. E felhívásban kötelességévé teszi az egységes zsidó érdekek szolgálatában álló egyetlen romániai zsidó napilapnak, az Új Keletnek minden irányban való teljes és lelkes támogatását, annak felismerésében, hogy a zsidóság érdekeit csak a saját orgánuma védheti meg és képviselheti a nyilvánosság roppant erejével.

A határozati javaslat elfogadása után dr. Deutsch, dr. Sebestyén lugosi delegátusok megköszönik a három temesvári hitközségnek, hogy lehetővé tették a nagygyűlést. Végül dr. Vértés emelkedik szólásra és a legnagyobb mértékben cáfolja dr. Schütz szavait: A népi mivoltunkra való ráeszmélés és annak kiéleltése — mondotta — nem jelent gettót, azt a galut teremtette. Zsidó nép vagyunk és zsidó kisebbségek akarunk maradni. Majd általános lelkesedés közepette a gyűlést bezárja.

Fűszer és gyarmatárak
legelőnyösebben

Bermann W.
nagykereskedőnél Cluj,

Piața M. Viteazul 39.
Telefon 76. 1493

(London, május 28. Az Új Kelet tudósítójától.) Sir Wyndham Deedes a palesztinai kormány államtitkára néhány nappal ezelőtt visszatért Angliába. Május 16-án Londonban nyilvános előadást tartott a palesztinai zsidó nemzeti otthon közállapotairól és fejlődéséről. Előadásában, melyet igen nagyszámú közönség és ezek sorában a londoni politikai élet számos előkelősége hallgatott végig, többek között a következőket mondotta:

— Ha nekem is valami kevés érdemem van a palesztinai zsidó nemzeti otthon felépítésének munkájában akkor ezt én nemcsak a teljesített kötelesség, hanem az őszinte lelki öröm érzésével kiegészítem. Kötelességem volt, hogy Ófelsége kormánya politikáját keresztülvinni segítsem, de gyönyörűség volt nekem a zsidó nemzeti otthon felépítésében közreműködni. Én magam, aki nem vagyok zsidó, szeretem a cionizmust és csak hálás tudok lenni a zsidó népek azért, hogy országomnak, Angliának alkalmat adott egy ilyen hatalmas mű keresztülvételére.

A zsidó rátermettsége és tehetsége, melynek feltétlenül teret kell engedni, nem tud kifejlődni sem az emberiség, sem a saját maguk hasznára mindaddig, amíg a zsidók szétszórva élnek.

Néki is szükségük van egy materiális alapépítményre, mely elég széles és mély legyen ahhoz, hogy a speciális zsidó kultúra kihajthasson belőle. A zsidó gyermekeket zsidó atmoszférában kell felnevelni és a zsidó tudományok Palesztina talaján kell életrejeztetni. Hallottam a nagy Einsteint, amikor az Olajfák hegyén beszédet tartott. Soha sem volt olyan nagy ez a férfiú, mint itt, ahol egész nemzetét maga mögött érezte. De a zsidó nemzeti otthon felépítésének a materiális alapot is meg kell adni. Hogy mennyi zsidó fog Palesztinában élni, az kizárólag attól függ, hogy a gondviselés hogyan fog örkölni e hatalmas vállalkozáson. De mi mindannyian már is tisztán látjuk, hogy a gondviselés hogyan vezet bennünket lépésről-lépésre közelebb a nagy célhoz. Hely bőven van még kolóniák részére és elegendő lehetőség van vállalkozásokra.

— A köznap értelemben vett zsidó államról beszélni ezidőig nem volna helyénvaló. Sokkal több kárt okozna, semmint hasznat és sok szimpátiát elhidegítené. Egy köznap értelemben vett zsidó állam nemcsak a mandátumot zavarná meg, hanem tulságosan sokba kerülne magának a zsidóságnak is. Mert ahelyett, hogy a pénzt produktív munkára fordítsák, a zsidók kénytelenek volnának mellékes dolgokra, mint például a határok katonai védelmére kiadni a pénzüket, ami által az ügynek lényege csak szenvedne. De a nemzeti otthon felépítése éppen annyira érdeke azoknak a millió és millió zsidóknak, akik az egész világon szétszórva élnek, mint azoknak, akik elég szerencsések lesznek, hogy Palesztinában lakhassanak. A zsidóknak vigyázni kell arra, hogy legjobb emberanyagukat hozzák ki Palesztinába, hogy bátran mondhassák ellenségeik szemébe: Ha igazán meg akarjátok ismerni a mi jellemünket, akkor menjetek el Palesztinába, ott fogalmat szereshettek magatoknak a zsidó képességekről. Hiszem, hogy

én meg fogom érni azt az időt, amikor a világ minden zsidója legalább egyszer életében elzarándokol Palesztinába,

ha mindjárt csak rövid időre is. Néhány hetet fog csak ott eltölteni, de tiszta zsidó atmoszférában, de felrisszult és lelkiileg megerősödve fog visszatérni lakóhelyére. Így értelmezem én a zsidó nemzeti otthon fogalmát és más értelmezés nincsen. A Balfour-deklaráció erősen és megrendíthetetlenül áll. A világnak semmiféle eseménye nem tud rajta semmiféle változtatni. Ime egy nép, mely tegnap még nem volt nemzet, ma már nemzetté vált.

Az ország közigazgatása tekintetében elmondhatom, hogy a legutóbbi három esztendő alatt mindent megtettek, ami az adott körülmények között lehetséges volt. A multesztendő végéig keresztszámában harmincezer zsidó tudott Palesztinába bevándorolni. Azok a szigorú rendszabályok, melyek

a bevándorlásra vonatkoznak és amelyek miatt a zsidóság részéről olyan sok panaszt kellett hallanunk, nem tudták volna megakadályozni azt, hogy háromszor és négyszer annyi zsidó vándoroljon be, hacsak elegendő pénz lett volna erre a célra. Ez az, amit minden zsidónak meg kell értenie. Egy ország sem tud embereket befogadni mindaddig, amíg a gazdasági talaj a befogadásra nincs előkészítve. Kizáróan a zsidóság hatalmában van és az ő akaratán múlik, hogy egyre több zsidó jöhessen az országba.

A chalucokról, erről a világtörténelemben páratlanul álló zsidó intézményről csak a legnagyobb lelkesedés és elismerés hangján szólhatok.

Ezek az emberek sokkal mélyebb erkölcsi és ha külsőségekben nem is, de belsőleg sokkal vallásosabb lelkűek, mint a többiek.

Ilyen bevándorlóanyaggal, mint a cionista chalucok, még egyetlen ország sem tudott eldicsekedni. A zsidó nép büszkén tekinthet rájuk. Gyakran volt alkalmam boldog órákat tölteni körülük.

A megoldásra váró kérdések között bizonyára a legsúlyosabb az arab kérdés. Az arabok helytelenül vannak informálva arról, hogy mi értendő a zsidó nemzeti otthon alatt. Azzal vezették őket félre, hogy a köznap értelemben vett zsidó állam alapításáról van szó és hogy őket ki fogják tűzni otthonukból. És ellenzéki magatartásukban az arabokat még csak megerősítik az angol sajtó egyrészesének hamis beállításai. Nem is lehet csodálkozni, hogyha az arabok a „Morning Post”-ban, amelyet sokkal befolyásosabbnak tartanak, mint amilyen valóban, bizonyos megnyilatkozásokat olvasnak és ezekből arra következtetnek, hogy a brit nép szíve ő értük ver.

Ezt a félreértést el kell oszlatni. Hadd lássák meg az arabok a helyzetet a maguk valóságában.

Mindaddig, amíg a cionizmussal és a Balfour-deklarációval szemben ellenzéki állást foglalnak, mindaddig a kormány hatalomban nem lehet nekik nagyobb részt juttatni, annál kevésbé, mint hogy politikailag egyébként is nem eléggé iskoláztak még.

Az angol közigazgatás ellen egy arab, mint zsidó részről szigorú bírálatok hangzottak el. Bizonyos az, hogy egyelőre még nem tud nagy eredményekre rámutatni. Azenban tény az, hogy a brit presztizs ugyanolyan magasán áll ma, mint ahogyan három évvel ezelőtt állott, amiért Sámuel kormányzónak a legnagyobb köszönet jár ki. Az ő jó befolyása, okossága és emberekké banni tudása az országot sok sulyos helyzetből mentette meg. Sikertült a zsidó kolónisták életét és vagyonát egyszersmindenkora biztonságossá tenni. A nagy mű nincsen még befejezve, de a reménység nagy, hogy már közeledik a nap, amikor Anglia büszke lehet majd művére, a palesztinai zsidó nemzeti otthonra.

RÓTH cipész

CLUJ,
Str. St. O. Iosif

volt
Szép-
utca

Legelőcsöbben
fest, tisztít az

UNIO
gőzmosógymá-
Cluj, C. Reg. Ferd. 133

1883

Miért

Vázsonyi a m...
okát.

(Budape...
sitőjétől. Sz...
Bethlen és...
teljesen meg...
lapok már ny...
utja kudarc...
Vázsonyi Vil...

— A j...
más, mint a...

A kormány...
őszintén feltá...
kudarc valódi...
fogásokat em...

Tény, hogy...
azok megkon...
jövátételi biz...
ország a zá...

kölcsönt vehe...
a kölcsönből...
jövátételnél...
érdekelve, Ro...

legfeljebb mi...
pelnek. Olasz...
sága mellett...
előtt ne a ma...

kért Romániá...
Franciaország...
Jugoszláviát...

Vázsonyi...
vetkeztetést...
hogy a kudarc...
gyar kormány...

meg, hogy a...
keny befolyás...
ellen legtöbb...
.....

Elfog

Ki ölte meg...
akarta ves...
Mittelma...

(Marosv...
tudósítójától.)
tünést keltet...

József vácmá...
gyilkosság...
koronkai cser...
ménye a köve...

Mittelma...
felé tartott. A...
kereskedő, ak...
előtt az utsz...

meztámadták...
követelték. E...
támadók ellen...
gal fejbesujto...

bukott le az...
sikerült elmer...
Koronk...

jelentést tett...
a helyszínre...
országuton, ö...

nyomot a cse...
mert a gyilk...
gyanu Mittel...
tattak és beki...

ségre. Mitthe...
ténybeli adato...
ség fogvatart...
eljárást.

A gyilk...
tásának csak...
senkisé hitte...
meg Kohn D...

is tudtak az...
ban nem juto...
ség csak akko...
szerzett arról,

embere, Oltea...
építeni, amily...
csendőrség val...
szetesen taga...

Megmotozásak...
amelynek ered...
adni. Olteanu...
izerzer lejjel...

Mégis csak CZINK fest, tisztít vegyileg legszebben, legelőcsöbben Cluj

Miért nem kapott kölcsönt Magyarország

Vázsonyi a magyar belpolitikában látja a kudarc okát. Elkévdvteleződés Budapesten

(Budapest, május 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) Szombaton nyilvánosságra kerültek a Bethlen és Kállay utjának részletei. A sajtó teljesen megváltozott hangnemben ír, egyes lapok már nyíltan megállapítják, hogy Bethlen utja kudarcot végződött. Nagy feltűnést keltett Vázsonyi Vilmos következő nyilatkozata:

— A jóvátételi bizottság határozata nem más, mint a jóvátételi kérdés aktuális tétele. A kormánynak kötelessége, hogy a helyzetet őszintén feltárja. Mondja meg, mik voltak a kudarc valódi okai. Tudnunk kell, milyen kifogásokat emeltek ellenünk a kisantant államai. Tény, hogy a kölcsönfeltételek, úgy ahogy azok megkonstruáltak, elfogadhatatlanok. A jóvátételi bizottság megengedi, hogy Magyarország a zálogjogok felfüggesztése mellett kölcsönt vehessen fel, de ezt is csak azért, hogy a kölcsönből a jóvátételt fizethessük. A magyar jóvátételnek legnagyobb részben Olaszország van érdekelve, Románia, Jugoszlávia és Csehszlovákia legfeljebb mint politikailag érdekeltek szerepelnek. Olaszországról minden magyar barátság mellett sem tehetjük fel, hogy mindenekelőtt ne a maga érdekeit nézze és hogy kedvünkért Romániához való régi barátságát feladja. Franciaország pedig előbbre valónak tartja Jugoszláviát és Csehszlovákiát, mint bennünket.

Vázsonyi a belpolitikai helyzetre von le következtetést Bethlen kudarcából és megállapítja, hogy a kudarcban nagy része van a mai magyar kormánypolitikának, amely nem engedi meg, hogy az ország haladóbb pártjai békülékeny befolyással enyhítsék a Magyarország ellen legtöbb helyen megmutatkozó gyűlölködést.

Elfogták a vácmándi gyilkost

Ki ölta meg Kohn Dávidot? A tettes meg akarta vesztegetni a csendőrséget. Mittelmannt szabadlábra helyezik

(Marosvásárhely, május 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) Két hónappal ezelőtt nagy feltűnést keltett a Marosmentén Mittelman József vácmándi kereskedő letartóztatása, akit gyilkosság elkövetésével gyanúsított meg a koronkai csendőrség. Az elfogatásnak az előzménye a következő volt:

Mittelman egy szomszédos faluból hazafelé tartott. A szekéren vele ült Kohn Dávid kereskedő, aki szintén vásárról jött. Vácmánd előtt az utszéli erdőből ismeretlen tettesek megtámadták a két kereskedőt és pénzüket követelték. Kohn Dávid erőlyesen kikelt a támadók ellen, mire az egyik ember doronggal fejbcsujtotta. A kereskedő vértől borítottan bukott le az ülésről, Mittelman azonban sikerült elmenekülnie.

Koronkára hajtattott és a támadásról jelentést tett a csendőrségnek, amely kiszállott a helyszínre. Kohn Dávid még ott hevert az országúton, de a zsebei üresek voltak. Más nyomot a csendőrök nem tudtak fölfedezni s mert a gyilkosoknak tanui sem voltak, a gyanu Mittelman ellen irányult, akit letartóztattak és bekisérték a marosvásárhelyi ügyészségre. Mittelman nem tudta ártatlanságát ténybeli adatokkal igazolni s ezért az ügyészség fogvatartotta és megindította ellene az eljárást.

A gyilkosoknak és Mittelman letartóztatásának csakhamar híre ment. Vácmándon senkisé hitte, hogy Mittelman gyilkolta volna meg Kohn Dávidot, a koronkaiak pedig többet is tudtak az esetről. A lakosság gyanuja azonban nem jutott a hatóság fülébe s a csendőrség csak akkor lett figyelmes, amikor tudomást szerzett arról, hogy a falu egyik legszegényebb embere, Olteanu János olyan szép házat kezd építeni, amilyen senkinek sincs Korokán. A csendőrség vállaltára fogta Olteanút, aki természetesen tagadta, hogy tud a gyilkoságról. Megmotozásakor huszonöt ezer lejt találtak nála, amelynek eredetére nem tudott felvilágosítást adni. Olteanu, mikor látta, hogy bajba jutott, jezezer lejjel meg akarta vesztegetni a csendőr-

őrmestert, aki a pénzt elfogadta s birói leléthe helyezte. Azután a még Olteanunál maradt tizenöt ezer lejt is lefoglalta, Olteanút pedig letartóztatta.

Az ügyészségen Olteanu tagadta a ráterlőddött gyanút, de mert a pénz eredetét igazolni nem tudta, a csendőrpáncsnokot pedig meg akarta vesztegetni, eljárást indítottak ellene.

Angol hajók a Jeges-tengerről betörést készítenek elő Oroszországba

A Földközi-tengeri brit flotta is mozgósított és elindult a Fekete-tengerre

Berlin, május 28. Moszkvában nagy feltűnést keltett, hogy a Földközi-tengeri angol flotta egy része elindult a Fekete-tenger felé. Ugyancsak meglepetéssel fogadták azt a hírt, hogy több angol hajó a Jeges-tengeren előnyomult az orosz partok felé.

Moszkva, május 28. Hivatalos olasz körök értesítése szerint az angol admirális várta a betörést készít elő orosz területekre.

Ujból szőnyegen a kormány átszervezésének kérdése

A liberális töke újabb sakkhúzása a „Resica” nacionalizálása. Maniu és Sassu szópárba

(Bukarest, május 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) A parlamenti ülészek közeledő befejezése újra felszínre hozta a kormányáttszervezés kérdését. A fővárosi ellenzéki lapok ezalkalomból a kormány közeli bukását jósolják, annál is inkább, mert a liberális párt tagjai között megbomlott az egyetértés. Erre mutat az is, hogy az új törvények megszavazásánál a kormány nemcsak az ellenzék tömegével, de saját pártjának egyik frakciójával is szembe találta magát. Hasonlóképpen az is, hogy a beszarabiai visszaélésekről és gyilkosságokról szóló egyik interpellációt liberális képviselő tette.

A „Lupta” értesítése szerint a kormány átszervezésének ügye a kormány tagjai között állandó bizalmas megbeszélés tárgya. Hogyan és mikor hajtják végre az átszervezést, arról semmi bizonyos értesítés nem szivárgott ki.

A Resica-ügy hulláma

A kamara mai ülésén a Resica bányatársaság nacionalizálásáról szóló törvényjavaslat volt napirenden. A törvényjavaslat felolvasása után Maniu a nemzeti és parasztpárt nevében nyilatkozatot olvas fel. Az egyesült ellenzék — mondja — teljes erejével azokat a politikai határozatokat, amelyek a kormány bankspekulációs érdekeit szolgálják. A kormány és a liberális párt szélső immoralitásról tesz tanuságot akkor, amikor olyan szellemű törvényjavaslatot terjeszt a Ház elé, amely ellen az Averescu-párt idejében maga a liberális párt folytatta a legélesebb politikai harcot. A paraszti és nemzeti párt tiltakozik a törvényjavaslat ellen, mert a kormány ezzel a törvényjavaslatl is folytatja azt a szándékát, hogy az ország, de különösen Erdély iparát a liberális töke igája alá hajtja. A kormány ezzel a törekvéssel állampolgáraiban és a külföldben is megingatja a jogbiztonság hitét, amelynek pedig uralkodnia kell az államban. Legfőképpen pedig az ellen tiltakozik, hogy a javaslat tárgyalásában és szavazásában olyan képviselők vegyenek részt, akik az „üzletben” közvetlen uton, vagy pedig a liberális bankokkal való összeköttetések révén érdekelve vannak.

Maniu inkonzekvens

Sassu iparügyi miniszter válaszában leszögezi, hogy Maniu inkonzekvens, mert ellentétbe kerül azzal, ami Vajda miniszterelnöksége alatt minisztertanácsi jegyzőkönyve került. A Resica nacionalizálásának az ügye ugyanis Vajda miniszterelnöksége idejében került szóba.

Ezután részletesen ismerteti a javaslatot, amelynek értelmében a vállalat tőkéjének hatvan százaléka román kézre kerül. Az igazgatóság kétharmadrésze és a vezérigazgató román lesz. Ezenkívül a kormánynak is meglesz a képvisellete az igazgatóságban.

Magánosok kezére játszik a Resica-társaságot

Maniu riposztjában újból hangsúlyozza, hogy a tervezet megegyezik az Averescu-féle tervezet szellemével. Legfőképpen azt kifogásolja, hogy a vállalat új részvényei nem az állam, hanem a magánosok kezére jutnak. Ezután kifejti, hogy az állam egyetlen vállalatot sem kötelezhet arra, hogy új részvényeket bocsásson ki. Igaz, hogy

A vizsgálat hírszerint súlyos bizonyítékok birto kába juttatta az ügyészséget Olteanu ellen Ezek alapján, minthogy alapos a gyanu, hogy Olteanu több társával szövetkezett Kohn Dávid meggyilkolására, az ügyészség néhány napon belül Mittelmannt, aki két hónapig ült ártatlanul a börtönben, valószínűleg szabadlábra helyezi.

a tervezet juttat néhány részvényt a vállalat munkásainak és a környékbeli falvak lakosainak, de ez csak szemkiszúrás, amivel takargatni akarják a liberálisok bank-oligarchiáját.

Az államnak nincs pénze részvényekre

Sassu újból felel Maniunak. Az államnak — mondja — nem áll annyi készpénz rendelkezésére, hogy részvényeket vásároljon. De a közeljövőben, ha a hazai vasipar kifejlődik, az állam nagyrészt fog venni az iparág kifejlésében. A liberális párt az Averescu-parlamentben nem a törvény ellen, hanem az ellen tiltakozott, hogy egyes miniszterek, szenátorok és képviselők részvényeket kaptak, csak hogy a javaslatot megszavazzák.

Miért jelenik meg az ellenzék a parlamentben

— Maniu inkonzekvens, — ismétli Sassu — és pedig azért, mert annak ellenére, hogy az egyesült ellenzék többször kijelentette, hogy nem vesz részt a parlamenti gyűléseken, mégis megjelenik a parlamentben.

Maniu közbeszól: Most sem ismerem el a liberális parlament törvényességét.

Duca: Az ellenzék, hol kivonul, hol bevonul. Az ellenzék nem is tudja, mit tegyen.

Maniu Ducának válaszol és megindokolja az ellenzék magatartását. Az ellenzék — mondja — csak azért jelenik meg a gyűléseken, hogy megakadályozza a liberálisokat abban, hogy még nagyobb bűnököt kövessenek el az ország ellen.

Duca kijelenti, hogy az idő nem alkalmas vitára, de bármikor rendelkezésére áll Maniunak a vita folytatására.

Az elnök az ülést bezárja és a javaslat tárgyalását a keddi gyűlésre halasztják.

Német iparosok a jóvátételért

London, május 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Ruhr-vidéken tovább tart a kommunista agitáció. Bochumban szombaton újabb összeütközés volt, amelynek folyamán ketten meghaltak, harminchárman megsebesültek. A kommunista tömeget tüzoltók verték szét. A kommunisták erre visszavonultak, de több polpári tuszt magukkal elvittek. Egy rendőrt megöltek, egyet súlyosan megsebesítettek. Újabb két rendőrautó sietett üldözésükre, ezeket is szétlőtték. A kommunisták a legmodernebb fegyverekkel voltak felszerelve, amelyeket állítólag a franciáktól kaptak. Politikai körökben biztosra veszik, hogy a kommunista lázadást a franciák szítják.

Mialatt a Ruhr-vidéken ezek a véres események lejátsszódnak, Berlinben új német jegyzék készül. Az új jegyzék főleg Stinnesre és a többi nagyiparosokra támaszkodik, akik hajlandók a jóvátételi kötelezettségeikért garanciát vállalni. Ezenkívül a birodalmi tartományok is kezkeskednek a jóvátételi összeg megfizetéséért.

Bochum, május 28. Vasárnap éjszaka a zavargások kiújultak. A harc a kommunisták és a védelmi alakulatok között egész éjjel tartott. Tizenhét ember meghalt, nyolcvan megsebesült.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánáti zsidóság napilapja.
Előfizetési árak: Egy hónapra 60 lei, negyedévre 120 lei, félévre 320 lei, egész évre 620 lei.
Felelős szerkesztő: Marion Ernő dr.

— Teljes az egyetértés az Averscupártban. Bukarestből jelentik: Az Averscupártban kitört viszály elintézettnak tekinthető. Az elégedetlenkedőket leszerelték.

— A „Liga Culturala“ az antiszemita mozgalom ellen. Galacból jelentik: Tegnap kezdődött a „Liga Culturala“ kongresszusa Jorga elnökletével. Jorga elnöki megnyitójában rámutatott az antiszemita agitáció káros munkájára, majd kárhóztatta a női fényezés egyre kellemetlenebb tulzásait. Kijelenti, hogy a liga nem csinál fascizmust, mert a nacionalizmus nem a bunkot jelenti idegen népek ellen, hanem szeretetet azok iránt, akik az ország felvirágoztatásáért dolgoznak, akármily nemzetiségűek is. Ezután rámutat a román népnek az erdélyi kisebbségi nemzetekkel szembeni kötelességeire és követeli a román társadalom morális életét munkával és renddel.

— A fogorvosok az új fogászati törvény felfüggesztését követelik. Vasárnap reggel kezdődött meg a romániai fogorvosok országos kongresszusa a kolozsvári egyetemi könyvtár aulájában. A megjelenteket dr. Bilascu egyetemi tanár üdvözölte. Megnyitó beszédében rámutatott az összes romániai fogorvosokat egybefoglaló fogorvos-szövetség létrehozásának szükségességére, hogy fokozott erővel vehessék fel a harcot a fogászat gyakorlásáról szóló új törvény ellen. Jonescu Titus dr. egészségügyi vezérfelügyelő a kormány nevében üdvözölte a kongresszuson megjelenteket, majd dr. M. A. Muntean titkár tartotta beszámolóját a múlt évről. Ezután egyhangú felkiáltással Bilascu professzort elnöknek választották, dr. Hönz Kálmánt és dr. Constantinescut tiszteletbeli elnöknek, valamint a tisztikar többi tagjait. Tízperces szünet után dr. Niculescu a fogorvosok mozgalomának jogosságát történelmi és jogi motívumokkal bizonyítja. Ezután éles szavakkal bírálja a törvényt, amely négy évi gyakorlat után fogorvosi funkciók elvégzésére jogosítja fel a fogtechnikusgyakornokokat. Beszédében felhívást intéz a kongresszushoz, hogy tegyen lépéseket a hamis technikus diplomagyarak leleplezésére. Illusztrációképen felmutat több hamis diplomát, amelyet ezer lejtért bárki megszerezhet. Hosszas vita után a kongresszus elhatározta, hogy táviratot intéz a közegészségügyi miniszterhez, amelyben a fogtechnikusokról szóló új törvény azonnali felfüggesztését kívánják mindaddig, amíg a kormány és parlamentje az orvosok e tárgyban benyújtott memorandumával érdemi leg nem foglalkozott. A memorandum összeállítására bizottságot küldöttek ki.

— Tárgyalják az erdélyi kisajátítások ügyét. Brüsszelből jelentik: Magyarország és Románia kiküldöttei Adashi japán követ elnökletével hétfőn összeültek, hogy a népszövetség határozata értelmében az erdélyi kisajátítások vitás ügyét elintézzék.

— Szombaton döntenek az erdélyi magyar színházakról. Isacu Emil erdélyi művészeti felügyelő ma visszaérkezett Bukarestből, ahol Banu miniszter tudomására hozta, hogy az erdélyi magyar színházak kérdéseit június 2-án a magyar színházi élet reprezentánsainak meghallgatásával véglegesen szabályozni fogja. A miniszter június 3-án Bukarestbe hívatta az erdélyi magyar színházakat. Ekkor fog a minisztérium dönteni a színház-engedélyek ügyében és ugyancsak ezen az anketon dől el az is, hogy a minisztérium kit bízik meg az aradi színház jövő évi vezetésével. Az impérium átvétele óta aradi színház koncesszióját minden pályázat mellőzésével adta ki a minisztérium és Szendrey Mihály visszavonulása után az erdélyi színészegyesület ajánlására Róna Dezső lett az aradi színház igazgatója. Ebben az évben azonban a kultuskormány pályázatot hirdet az erdélyi színházakra és az aradi színház játszási engedélyért hírszerint nem egyedül Róna pályázik, hanem Lengyel Vilmos, a kolozsvári színház kiváló tagja, az erdélyi színészegyesület alelnöke is.

A görögök és törökök megegyeztek

A szövetségesek nem engedik be a görög flottát a Dardanellákba. Görögország átadja Karaagacot a törököknek

(Lausanne, május 28. Az Uj Kelet-tudósító.) A görögök és törökök között a szövetséges delegációk intervenciójára a legkritikusabb időpontban megegyezés jött létre. A megegyezés értelmében a görögök átengedik Karaagacot a törököknek. A kártérítési kötelezettségüket egyben elismerik, közpénzben azonban nem fizetnek.

A szövetségesek pénteken délután, amikor a görögök és törökök már szakítás előtt állottak. Athénban lévő követek útján jegyzéket intéztek a görög kormányhoz, amelyben bejelentették, hogy

a görög flottát semmilyen körülmények között nem engedik be a Dardanellákba.

Ugyanezok Konstantinápolyban a szövetséges főbiztosok azt közölték a török kormánnyal, hogy a török haderet megakadályozzák a Tráciába való bevonulásban.

Már pénteken délután táviratot adtak fel

— Mandel Mór a marosvásárhelyi ortodox hitközség új elnöke. Marosvásárhelyi tudósítónk jelenti: Az ortodox hitközség tisztújítása az erdélyi zsidó egység híveinek győzelmével végződött. A hitközség új elnöke Mandel Mór, akinek megválasztásával nemcsak a belső surlódásokat küszöbölték ki, hanem az iskolaépítés ügye is biztos kézbe került. Az ő aktivitásától a vásárhelyi zsidó közélet eredményes föllendülését remélik.

— Emelkedik a cseh jegyintézet aranykészlete. A világgiacon mindenütt szilárd a cseh korona ára, ami a cseh jegyintézet kimutatása szerint érthető is. A cseh jegyintézet aranykészlete és devizakészlete folytonosan emelkedik és legutóbb a devizakészlete már elérte az 1400 milliót, az aranykészlet pedig, amelynek legnagyobb része az Angol Bank pincéjében fekszik Londonban, 904 millió koronára emelkedett. A bankjegyforgalom ezzel szemben újabb 300 millió koronával csökkent és 9 milliárd alá hanyatlott.

— Ellopták Czernin Ottokár műkincseit. Bécsből jelentik: Kinos bűnügy foglalkoztatja a bécsi rendőrséget. Czernin Ottokár gróf, a monarchia volt külügyminisztere műkincseit mentesíteni akarta a tavalyi vagyonadó alól és a piaristák rendházába vitette. A vagyonadó veszélye most már elmúlt és Czernin Ottokár gróf az elrejtett műkincseket vissza akarta vitetni lakására. Ekkor azonban kiderült, hogy a rendházból a volt külügyminiszter műkincsei érthetetlen módon eltűntek. Czernin gróf, aki jelenleg is szerepet játszik az osztrák politikában és tagja a nemzetgyűlésnek, nem akart feljelentést tenni és inkább örökre lemondott műkincseiről. A piaristáknak azonban igen kellemetlen volt a dolog, ezért bizalmasan értesítették az államrendőrséget. Az államrendőrség eddig azonban nem tudott eredményt elérni.

— A hadirokkantak országos kongresszusa. Bukarestből jelentik: Tegnap nyílt meg a hadirokkantak országos kongresszusa a fővárosban, több ezer rokkant részvételével. A kormány jóindulatáról Marzescu munkaügyi és népjóléti miniszter biztosította a kongresszust.

— Junius másodikán indul hajó Galacból Palesztinába. Az erdélyrészi Palesztina-hivatal közlése szerint Galacból a juniusi transzporthajó junius másodikán indul Palesztinába.

— Az országos ügyvédszövetség új vezetősége. Bukarestből jelentik: Az országos ügyvédszövetség az új törvény alapján tegnap tartotta tisztújító közgyűlését. Elnökké Dobrescut, az ilfovi kamara volt dékánját, alelnökké Gipsan temesvári és dr. Lázár Aurél nagyváradi ügyvédekét választották.

— Az ortodox egyházak a naptáregyesítés mellett. Konstantinápolyból jelentik: Az ortodox egyházak kongresszusa a naptáregyesítés mellett foglalt állást és a Julian-naptár helyett a Gergely-naptárt kívánja bevezetni az ünnepekre is. A határozat október 1-én lép életbe, úgy, hogy ezen a napon a julianusok is október 14-ét fogják imni.

Athénból Lausanneba Venizelosznak. Ebben a görög kormány utasította Venizeloszt, hogy az egyezményt hozza létre. Venizelosz szombaton déli rendkívüli ülésre hívta össze a keleti konferenciát és közölte a török delegációval a megegyezés feltételeit. Karaagacs átengedése a törököket láthatólag kielégítette és Ismed rövid tanácskozás után tudomására adta Venizelosznak, hogy ilyen alapon

a megegyezést aláírja.

Az ülésekről Venizelosz és Ismed kézzorítással távozott. Venizelosz nyilatkozott a sajtónak és kijelentette, hogy a béke megkötöttnek tekintendő. Ismed pasa szombaton este meglátogatta a szövetséges delegáció vezetőit és annak az óhajának adott kifejezést, hogy a konferenciát most már sürgősen fejezzék be. A delegátusok erre elhatározták, hogy a hétfői teljes ülésen ratifikálni fogják a görög-török megegyezést.

— A jugoszláviai telepítések. Belgrádból jelentik: Az S. H. S. királyság kormányának régtörökvése, hogy a meglehetősen elhagyott délserbiai földet benépesítse, hogy a természettől némely tekintetben kedvezően ellátott országrész is hamarosan megtegye a civilizáció útját és gazdasága, kulturája elérje az ország többi részének színvonalát. A legújabb hivatalos adatok szerint Szerbia déli részébe 1918 óta 1922. év végéig betelepítettek: Szerbiából 28.299 hektár területen 3367 családot, Montenegróból 9974 hektáron 1346 családot, Boszniából és Hercegovinából 8400 hektáron 869 családot, a Vajdaságból 3882 hektáron 625 családot, Horvátországból 12.248 hektáron 1505 családot és végül Dalmáciából 7562 hektáron 1045 családot. Összesen tehát az ország minden részéből 8757 családot telepítettek le Délserbiában 70.375 hektár területre.

* Tapéták a legmodernebb és művészi kivitelben, bársony, selyem és legszebb mintákban kaphatók a Friedmann-féle könyvkereskedésben Kolozsvárt, Főter 26. Szobák és lakások tapétázását vállalom. Minták vételkötelezettség nélkül megtekinthetők.

* Elegáns tavaszi ruhákra legújabb divata himzések dívatlap szerint gyönyörtelen készülnek a „Mühimző szalonban“ Str. Memorandului 15. (v. Unió-u.) Ugyanott plissirozás, gouvrirozás minden nagyságban.

* Bürger-gyárak Tg.-Mures vegyészeti osztálya szállít minden mennyiségben terpentint és ásványolajmentes carbolineumot.

Kandia legfinomabb csokoládédesszertjei:

„Yvonne“ most kerültek forgalomba.
„Osmana“ Darabonként is kaphatók.
„Arangdollár“ Mindenütt csakis ezeket kérje. 1556

Cukorka és csokoládé raktár

Lusztig és Nussbacher
Calea Regele Ferdinand 31. sz.
Szállítunk postán,
utánvét mellett. 1439

Engros

Endefall

Karlsbadi porcellán edények, tábla-üveg.

Mindenféle poharak, demyonok, palackok,

lámpaárak bármilyen mennyiségben legelőnyösebben

AUSLÄNDER LAJOSNÁL

Cluj, Piata Mihailu Viteazul (Széchenyi-ter) 39. Telefon 934 1353

Keres

Erdély kereske

(Kolozsvár, máj. 28.) Vasárnap délután mellett tartott ben a kolozsvári Sf amelyen nemcsak iparosai, hanem a kereskedelmi és ipa

A megnyitó b elnöke, dr. Evian után ismertette a s sait. Kifejtette, hog legfőbb oka az ál való beavatkozása.

ugymond, hogy egy hat, ha annak ninc Leszögezzük, hog például a mezőg iparosok (szén, petu hetnek szabadon e termelésük csökke fenyegetik, nemcsa megakadályozzák, kényszerítik bele a

Ez okból a t keni fog, a drágasá vizsont a termelők lehetlenné teszik ezáltal ok és velük is. A drágaságot n nyezi, hanem azok állam beavatkozása

Evian dr. n széde után Róza vénynek az általán jából káros követk türni, ugymond, h bet kockázató zsebmetszőkkel eg dolgok logikája, vény életbejutteté reskedelem teljesel

nak csak a helyze hozták létre a tör következményekke zalma, amely az miatt már így is tól, most teljesen kereskedelemtől.

Decei Lázár, ségének elnöke 15 tette csatlakozását kijelentette, hogy vendéglőzem beza

Popov Adon jogi lehetlenségé man beszédet dr. nyelvre.

Somogyi M kal igazolja a spe nyeit, majd felolva tát, amelynek legi

„Ha a k létezzék egy a törvény, kérjük vánágokat, an és a Statul-köz tattak és akikn értök hívtakak mégis figyelme azonban tiltako a parlament el szögezett módja kitesz bennünk nyeskedésének, hogy a felmert (egytagu bírósá amely eljárás

KÖZGAZDASÁG

Kereskedők és iparosok tiltakozása a spekulatív-törvény ellen

Erdélyi kereskedői megvédik a kereskedelem tisztességét és szabadságát

(Kolozsvár, május 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) Vasárnap délelőtt szokatlan nagy érdeklődés mellett tartotta meg a Redut nagyteremben a kolozsvári Sfatul tiltakozó nagygyűlést, amelyen nemcsak Kolozsvár kereskedői és iparosai, hanem a vidék sok kereskedője és iparosai is megjelent. A hatóságokat Mazucchi kereskedelmi és ipari főfelügyelő képviselte.

A megnyitó beszédet a Sfatul kolozsvári elnöke, dr. Evian mondotta. A megnyitó után ismertette a spekulatív-törvény káros hatásait. Kifejtette, hogy a termelés csökkenésének legfőbb oka az államnak a gazdasági életbe való beavatkozása. Van egy gazdasági törvény, ugymond, hogy egy ország termelése nem fokozódhat, ha annak nincs meg a teljes szabadsága. Leszögezzük, hogy egyes termelők, mint például a mezőgazdaságiak és részben az iparosok (szén, petróleum, cukor) nem termelhetnek szabadon és itt az ok az, hogy az ő termelésük csökken. Most a kereskedőket is fenyegetik, nemcsak azzal, hogy fejlődésükben megakadályozzák, hanem mert erőszakkal kényszerítik bele a teljes tönkremenésbe.

Ez okból a termelés továbbra is csökkeni fog, a drágaság továbbra is nőni fog, viszont a termelők minden kategóriája részére lehetetlenné teszik a munkát, tönkremenyén ezáltal ők és velük együtt a nemzetgazdaság is. A drágaságot nem a spekuláció eredményezi, hanem azok a tényezők, amelyeket az állam beavatkozása állandóan fentart.

Evian dr. nagy tetszéssel fogadott beszéde után Róza Mór alelnök a spekulatív-törvénynek az általános nemzetgazdaság szempontjából káros következményeiről szólt. Nem lehet tünni, ugymond, hogy a dolgozó, keresményűt betörőkkel és zsebmetszőkkel egy kategóriába helyezték. A dolgok életkéje, — mondotta — hogy a törvény életbeléptetése esetén a tisztességes kereskedelem teljesen visszavonul és azok maradnak csak a helyzet urai, akiknek elpusztítására hozták létre a törvényt. Ez azonban végzetes következményekkel járhat, mert a külföldi bizalma, amely az idegen értékek lefoglalása miatt már így is idegenkedett a román piactól, most teljesen el fog fordulni a romániai kereskedelemről.

Decei Lázár, a vendéglősök országos szövetségének elnöke 15000 vendéglős nevében bejelentette csatlakozását a Kereskedőtanács akciójához és kijelentette, hogy az akciót mind a tizenötezer vendéglőzem bezárásával is hajlandó támogatni.

Popov Adonis, a Sfatul ügyésze a tervezet jogi lehetetlenségét mutatta ki. A tartalmas román beszédet dr. Szegő Imre fordította magyar nyelvre.

Somogyi Miksa főtitkár statisztikai adatokkal igazolja a spekulatív-törvény káros következményeit, majd felolvassa a gyűlés határozati javaslatát, amelynek legfőbb követelése így szól:

„Ha a kormány szükségesnek tartja, hogy létezzék egy a kereskedelem ellenőrzését célzó törvény, kérjük, vegye figyelembe azokat a kívánásokat, amelyeket a kereskedelmi kamarák és a Sfatul-központ kiküldöttjei kifejezésre juttattak és akiknek kívánásait, bárha mint szakértők hívtak meg az előkészítő bizottságba, mégis figyelmen kívül hagyta. Mindenesetre azonban tiltakozunk a kihágás megállapításának a parlament elé terjesztett törvénytervezetben leszögezett módja ellen, amely tág teret hagy és kitesz bennünket bármelyik rendőri közeg önkényeskedésének, valamint tiltakozunk az ellen is, hogy a felmerült ilyen ügyeket a kis „parchet“ (egytagu bíróság) törvénye szerint bírálják el és amely eljárást csak kalandorok ellen szokták al-

kalmazni, hanem követeljük, hogy ezen ügyekben a rendes törvényszékek vagy vegyes bizottságok ítélkezzenek.“

A határozati javaslat elfogadása után több felszólaló a kereskedők egységes akcióját sürgette. Allica Jonel és Polónyi Sándor elmondják, hogy Sassu miniszter a mála megjelent kereskedőküldöttségnek kijelentette, hogy hajlandó módosításokat tenni a javaslaton, ha rendelkezésére bocsátják a kereskedők által kívánt módosítások szövegét. A bukaresti Sfatul Negustorése ennek a kívánságnak eleget tett.

Az elnök végül az újságírókhoz fordulva köszönetét fejezte ki a sajtónak, amely híven tartva harcol a kereskedelem szabadságáért.

Este a Nagyvárad—Kisjenő-vasútvonal megnyitására visszatérő Mosoiu és Constantinescu minisztereket a kolozsvári pályaudvaron Negrutiu kamarai elnök vezetésével kereskedőküldöttség kereste fel. A küldöttség átnyújtotta a nagygyűlés határozati javaslatát a közlekedésügyi miniszternek, aki ajánlotta, hogy a javaslat egy példányát vigyék külön is Sassu kereskedelmi miniszterhez, aki kijelentette, hogy hajlandó módosítani a törvényjavaslaton. A Sfatul megbízásából Decei Lázár Bukarestbe utazott, ahol kihallgatáson jelenik meg Sassu miniszternél.

Órák és ékszerészek értekezlete. A kolozsvári órák és ékszerészek kezdeményezésére hétfőn délelőtt a kereskedelmi kamarában az országos több városnak órási, arany- és ezüstművesei és ékszerkereskedői értekezletre jöttek össze, hogy az órák és ékszerészek ez ősszel megtartandó kongresszusát előkészítsék. Babits József elnök rövid megnyitója után, dr. Szilágyi Dezső, az ékszerészek lapjának szerkesztője a kötelező ármegállapításról beszélt. Cél szerűnek tartotta különösen az új spekulatív-törvény értelmében a javítási költségek egységesítését. Kéri egy előkészítő bizottság kiküldését, amely osztályozná városok szerint az árakat. Eötvös Lajos (Marosvásárhely) a városok osztályozását a lakosság száma szerint kívánja megállapítani. Frankovits Marcel (Temesvár) az ármegállapítást csakis szakzerű és országos kimutató alapján tartja lehetségesnek. Megkülönbözteti az aranyemlék bizonyos konzum-cikkeket, mint a jeggyűrűt és az egyszerűbb fülöngyöket a luxuscikkektől. Az értekezlet elhatározta, hogy a kongresszust előkészítő bizottságba városok szerint küld ki tagokat. Ezek előkészítik a kongresszust, annak programját és főleg az egységes országoszi egyesületet, amely szervesen kapcsolódna bele a régi és a többi országrészek hasonló alakulataiba. Kolozsvárról Babits József órást, Voith Bernáth ótvöst, Polgár és Hochmann ezüstáru céget, Nasch és Barta aranyműveseket és Ratiu Juon ékszerkereskedőt; Temesvárról Frankovits Marcellt, Draxler Vilmost, Reichenbach Józsefet, Lénárt Adolfot és Weiner Ernőt; Marosvásárhelyről Erdélyi Mórt és Eötvös Lajost; Szamosújvárról Schönfeld Akost; Tordáról dr. Herbst Gyulát és ifj. Bajusz Györgyöt; Lugosról Neumann Miksát és Blum Kálmánt, Resicáról Friedmann Adolfot delegálták a bizottságba. A többi városok órásszervezetei később fogják bejelenteni tagjaikat.

Uj cukorka és csokoládégyár. A Columbia cukorka és csokoládégyárat Weisz Zoltán vállalkozó Nagykarolyból Kolozsvárra telepítette át. A gyár Polcean & Cie cég néven fogja működését folytatni és már valószínűleg a jövő hónap derekán teljes üzemben lesz.

Csökkentik a cseh cukor árát. Prágából jelentik: A közlekedési minisztériumban újabb tervezetet dolgoztak ki a cukorárak csökkentésére. A tervezet szerint egy métermázsra cukorrépa ára nem lehet több tizenöt koronánál a nagyforgalomban. Ezzel az intézkedéssel akarják a feldolgozott cukor árát csökkenteni.

Vatutapiac. Bukarestből az ünnep miatt nem érkeztek jelentések. **Zürichi zárlat:** Berlin 99, Budapest 10-25, Newyork 544-75, Milanó 2657-50, Prága 1655-50, Bécs 78-25 Varsó 106, Belgrád 585, London 2567-50, Páris 3680.

* **Központi Liszt és Terményraktár,** a Szilágyi Eleonora r. t. érdekeltségéhez tartozó cég, mely ezideig kizárólag nagybani árusítással foglalkozott, a Széchenyi-tér sarkán levő Vulkan terményüzletét megvette és detail elárusítással is fog foglalkozni. A Központi Liszt és Terményraktár ezen új berendezkedése fordulóponthoz juttatta Kolozsvár és Kolozsvármegye közönségének közellátását és új berendezkedése utáni első napokhoz fűződik azon tény, hogy megszűnt a már válságossá váló kezdő lisztínség. Már ezen első ténnyel is bebizonyította, hogy ezen elsőrendű közszükségleti cikk céltudatos adminisztrációja mennyire összenőtt a közönség bizalmával és ezen bizalom, valamint az eddigi működés által elért eredmények garanciák arannyal, hogy a cég további működése elé a legnagyobb bizalommal nézzünk.

SPORT

A vasárnapi mérkőzések A CFR veresége, Haggibbor—KKASE eldöntetlen

(Kolozsvár, május 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) A meglepetések napja volt vasárnap. A vasutas csapat rossz játék után súlyos vereséget szenvedett a kitűnő KAC-tól, míg a bajnokcsapat legkomolyabb aspiránsa, a Haggibbor kénytelen volt eldöntetlen eredménnyel beérnie az egyik leggyöngébb elsőosztályú csapattal, a KKASE-vel szemben.

KAC—CFR 4:0 (1:0). Biró: Czinczár. A KAC nem várt nagy gólarányú győzelme a CFR-vel szemben nem teljesen megérdemelt. A CFR csapata a mezőnyben teljesen egyenrangú ellenfele volt a KAC-nak, de míg a KAC csatársora a kitűnő Rakitovszky vezetésével régen látott stílusos szép támadásokat vezetett a CFR kapuja ellen és a CFR gyenge kapusának hibájából négy góllal sikerült megterhelnie az ellenfél kapuját, addig a CFR támadásai a KAC-kapu előtt elerőtlenedtek. A győztes csapat kimagaslóan legjobb embere Rakitovszky volt, mellette dr. Hirsch, Marcinkievitz és Schulz játéka érdemel említést. A CFR-ben egyedül Végh Gyula elégitett ki.

Haggibbor—KKASE 0:0. Biró: Koncz. A Haggibbor-csatárok nem nagyon ambicionáltak a tíz háttérrel játszó kereskedő-csapat elleni győzelmet. A KKASE kezdés után azonnal védekezésre szorult és hiába igyekezett a Haggibbor csapata, az ellenfelet sehogysem sikerült neki saját térfeléről „kicsalni“. Így azután állandó tacsbedobások és időhúzás tette próbára a közönség türelmét, megszámlálhatatlanul sok kórner és büntetőrugás esett a KKASE ellen, melyek az előbb említett módon sikertelenek maradtak.

Nagyváradon a Törökcsapat a SzSE feletti 3:1 arányú győzelmével biztosította a bajnokságot. NAC—NSC 5:0, Bihorul—Makkeba 2:1.

Temesváron az Unirea csapata váratlanul 3:3 arányban eldöntetlenül végzett a lebecsült Belgrádi Sport Club ellen.

Aradon a bronzéremért játszottak a csapatok, a mérkőzések azonban nem hoztak döntést, mivel az AMTE—Gloria CFR 3:3 és az AAE—ATE 0:0 arányban eldöntetlenül végeztek egymással. Mindkét mérkőzést meghosszabították, azonban az utánjátszott időben sem tudtak a csapatok az eredményen változtatni.

Budapesten az UTE—FTC mérkőzés 0:0 arányban végződött. Az eldöntetlen eredménnyel az UTE csapata végleg elvesztette vezető pozícióját. Bajnok ismét az MTK csapata lesz. BTC—3. ke rület 3:1.

* **Tennisz és uszófelszerelések,** tornacikkék nagy választékban érkeztek Sugár & Co. sportáruháza Cluj, Calea Victoriei 5. (v. Kossuth Lajos-utca.) Tenniszütők hurozását és javítását vállalja. Kérjen árjegyzéket.

TUNGSRAM A legjobb villanykörte Mindenütt kapható!

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

A Bajadér jubilaris előadása. Zsuffolt ház nézte végig vasárnap este a Bajadér huszonötödik előadását. A színház és a színészek minden lehető megtettek, hogy a nézőknek emlékeztetése tegyék a nagyszerű operett jubilaris előadását. A nagy szerepeket minden felvonásban más-más színész játszotta, úgy hogy a közönségnek alkalma nyílt egyetlen előadás keretében összehasonlításokat tenni kedvenc színészei között. Csak Odettet énekelte végig Kolbay Ildikó. Csengő, szép hangja, elragadóan lágy, behelzítő pianói zajos nyíltszíni tapsokra ragadta a közönséget. Mariettát az első és harmadik felvonásban Somogyi Emmi, a másodikban Neményi Lili játszották. Somogyi új ruhákban, Neményi pedig drága jókedvben tündökölt a jubilaris előadásban. A herceget felváltva Réthely, Sümegi Ödön és Virág Lajos adták. Réthely kissé indiszponált, de mint mindig, most is jó színész volt. Sümegi és Virág, mindketten férfias és teljes illuziókeltő Radjami voltak. Virágnak egyébként is ez a legjobb szerepei közé tartozik. Napoleon márkai alakítóit közül csak Berkó Jóska szabad említeni. Nagyszerű színészi készsége, elegáns figurája és kedvesen savanyu humora most se tévesztették el a hatást, különösen amikor a sugó felmondotta a szolgálatot és Berkó extemporizálni volt kénytelen. Az egész előadás minden művészi igényt kielégített, amit a közönség elismeréssel jutalmazott, mert a fojtó hőség ellenére is végig kitartott, sőt az egyes számokat háromszor is megismételtette.

Kolozsvári festőművészek és szobrászok kiállítása. A sétatéri korcsolyapavillon néhány terme június negyedikéig gyűjtőhelye hat kolozsvári piktör és két tehetséges fiatal szobrász munkássága java termékeinek. Meg lehet állapítani fejlődéseik egyes etapjait a munkákból és kirajzolódik belőlük a haladásnak az a vonala, amely megjelöli az egyes művészek utját. Ács Ferenc széles, fényeffektusokban dúslakodó művészete különösen „Ribizliszedő parasztleány” című vásznán fejeződik ki, amelyből kiduzzad a nyár melege, álmos, nyugtázó kedő tetszettsége, Kertben című képében zöldes árnyékolással a nő szemének pokoliasságát sikeresen oldotta meg. Aktjai közül legjobb a Piros kerevet. Őszi kirándulás című képén a nyárvégi hangulat minden bája ömlik el. A szomszédaszobában a szász Codrian Kornél gendos, akadémiai megállapodottságu képei vannak elhelyezve, közöttük Alt Rudolf virágosan színes modorában alkotott Mátyás-temploma és Bethlen-bástyája. Olvasgatás közben, Buzakereszt és Parkrésztlet című képei, bibliai csöndélete a gyűjtemény legjobb darabjai. Deák Nándor A. I.-né urnó portréjával tűnik ki, amint-hogy egész gyűjteményében a portrék dominálnak. Pap Domokos kiállított munkái egy jól fölkészült, tudatos, erős tehetségű művész nagyratörését árulják el. Mai képein, különösen a Forgách Sándor színészről alkotott vásznán, világosan látszik klasszicizmusba való átfejlődése. A koncepció nagyvonalúsága és a hangulat nemessége nyilatkozik meg Temetőben című képén. Tárayné portréja kiemelkedő képe az egész gyűjteménynek. A művész sokoldalúságára és alkotókészségére vallanak sikerült plakettjei is. Gogán Valéria több figyelemre-méltó nagybányai művei között legszebb egy vihart ábrázoló tájképe, középen a háborgó természetet visszatükrözőtető kis folyóval. Emil Cornea sokat ígérő tehetség. Felhőkbe törő keresztje igazolja benne a természet ügyes megfigyelőjét és jó reprodukálóját. A szobrászok közül kiforrott tehetség a fiatal Ferghe, akinek dr. Dragonescuról készített mellszobra és egy pompás női aktja bátran beilleszthető lenne bármelyik nagyvárnyu, nagyvárosi tárlat kereteibe. Markáns egyéniségnek indul Ladea Romulus, akinek Belezmayról és Neumann Mária-ról mintázott fejei keltenek megérdemelt figyelmet. (sz. i.)

Heti műsor

Kedd: Lakmé. (Sándor Erzsé kamara énekesnő bucsufelépésével G. Graziella közreműködésével. Főlemelt helyárrakkal. Bérlet 137. szám B. Előadás kezdetén a nézőtérre vezető ajtókat bezárják. Sorozatszám 412.)
Szerda: Az új rokon. (Ujdonság, először. Premier-helyárrakkal. Premierbérlet 55. szám. Sorozatszám 413.)
Csütörtök félnyelkor: Az új rokon. (Ujdonság 2-szor. Rendes helyárrakkal. Napi bérletszám 138. C. Sorozatszám 414.)

Csütörtök téltizenegykor: Lágati táncostéje növendékeivel és Graziella közreműködésével. (Premier-helyárrakkal. Sorozatszám 415.)

Péntek: Az új rokon. (3-szor, rendes helyárrakkal. Bérletszám 139. A. Sorozatszám 416.)

Szombat d. u. 3 órakor: Három a kislány. (Ifjúsági előadás igen olcsó helyárrakkal. Előadó: Márton József. Sorozatszám 417.)

Szombat 8 órakor: Levendula. (Operettujdonság, először. Premier-helyárrakkal. Premierbérlet 56. szám. Sorozatszám 418.)

Vasárnap d. e. 11 órakor: Karinth Frigyes és Zsolt Béla matinéja. Premier-helyárrakkal.

Vasárnap d. u. 3 órakor: Bucsukeringő. (Olcsó helyárrakkal. Sorozatszám 420.)

Vasárnap este 8 órakor: Levendula. (Operettujdonság 2-szor. Premier-helyárrakkal. Bérletszűnetben. Sorozatszám 421.)

Hétfő: Levendula. (Operettujdonság 3-szor. Rendes helyárrakkal. Bérletszám 140. B. Sorozatszám 422.)

Kedd: Levendula. (4-szor. Rendes helyárrakkal. Bérletszám 141. C. Sorozatszám 423.)

A színházi iroda hírei:

Levendula. A Bajadér 25-ik előadása után olyan operette indul meg, amely bizonyára még rövidebb idő alatt fogja megérni első jubileumát. Az új operette a Levendula. Témája romantikus és amellet rendkívül mulatságos. A régi magyar színiélet poézise jelenik meg a színpadon. Zenéjét a régi mesterek műveiből állították össze. Schubert, Schumann, Chopin legelragadóbb szerzeményei vannak feldolgozva a zenében. A Levendula első előadása szombaton lesz.

Az új rokon. Az új rokonnak szerdán este lesz a premierje. Három egymásutáni estére, szerdára, csütörtökre és péntekre tűzték ki.

Karinthy és Zsolt Béla matinéja. Óriási az érdeklődés a közönség körében Karinthy Frigyes és Zsolt Béla matinéja iránt, amelyet vasárnap délelőtt pont 11 órai kezdettel tartanak meg a színházban. A délelőtti előadást bérletszűnetben, premier-helyárrakkal tartják meg. A jegyeket már most árusítják a matinéra.

Ligeti-Graziella táncostéje. Csütörtökön este féltizenegy órai kezdettel klasszikus táncostét tart növendékeivel Ligeti József balletmester. A változatos és gazdag műsor keretében fel fog lépni G. Graziella is.

A mozgók műsora

Egyetem-mozgó. Kedden és szerdán Dostojevszky megrázó novellája a Misericordia (Ne öl többé!) fog színterülni. Az erő királya a címe annak a grandiózus és izgalmas ujdonságnak, amelyet csütörtökön és pénteken fognak bemutatni. Délamerika vad élete elevenedik meg az Asynth c. amerikai filmszenzációban, amelynek szombaton lesz a premierje.

Uránia-mozgó. Kedden és szerdán érdekesítő detektív történet fog műsorra kerülni A vörös E. betű címen. Csütörtökön a Misericordia (Ne öl többé!) c. Dostojevszky regényt adják megfilmesítve. Péntekre, szombatra és vasárnapra nagy szenzáció van hirdelve a Barrada elnök címen.

Appolló-mozgó. A vasutkirály kedden, szerdán A királynő levelei, csütörtökön az Arany és vér, pénteken és szombaton a Kigyó.

Még sehol és soha

nem voltak kaphatók
készen olyan kítőnő

**öltönyök,
felöltők,
fiuruhák,**

1433

mint most

KATZ és MENDEL

cégnél Cluj, Fötér 10. szám.

Szövetek nagy választékban.

Modern üvegesiszolda és tükönárugyár

PÉCHY ÉS TÁRSA

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD),
STR. SAGUNA (KAPUCINUS-U.) 20

Eredeti gyári
árak!

Eredeti gyári
árak!

„HELIOS“

kötött-szövött árugyár lerakata
Cluj, Piața Unirii
(Fötér)
7.

Óriási választék kötött és szövött
árugyárban, harisnyák és keztyűkben!

férfidivatkülönlegességek

**Harisnya, keztyű és kötött-
árugyárkülönlegességek
eredeti gyári árban**

BLATT

1394

kötött-szövött áruháza
Cluj-Kolozsvár, Fötér 13

קאנקורד ביה

נעעערטיגע קולטורעמינדע ווכט פער
נאָראַט איינען טיכטיגען שריב מוהל אונד נומען
בית וירא שמים מרבים צו אקצעפטיוערען. זעלבער
מוסס פאן 3 אנערקאנטע ארטן ראינער קבלות
האבען. דעפלקטאנטע האבען דיא קאפיען אידע
קבלות צייגניסס אידע ביהעריגען ווירקענס.
אלטער אונד אאליענשטאנד איינזענדען. צור
פראבע ווערדען נור בערופענע צוגעלאסען אונד
נור פיר זאלבען דיא שפעוען פערניטעט.
נעראלט נאך איבעראינקאמען.
בארגאנערונד אן 13. מאי 1923

מאיר ווייסמאן
קולטורע-איירעט

נבי הערשטיין
טערניטעט

5408-1

Leszállított áruk!

**Heller,
Weisz & Molnár**

divatáruházaiban

Cluj, Cal. Reg. Ferd. (Wesselényi-u.) 6

Cosmanosi mosó voalok
gyönyörű mintákban . 53.—
Mintás batisztok . . . 45.—
Divatmintás grenadinok . 98.—
Duplazéles sima grenadí-
nok minden színben . 61.—
Ia. Kelengyevászon . . 38.—

**Epongeok, etaminok és az ősz-
szes nyári divatujdonságok
nagy választékban.**

Épüle

Irodaber
Kopenetz
Cluj, Hon

Vas- és
szerszá

és szerszámok
motorokat és
szíjakat, olaj
gázarmaturák
gázcsőidomák
szivattyukat,
és elektroceci
legszakszer
minőség

**TECHN
Targu**

Sárgonyeim: Tech

**Flüs
Frücht**

(Zuck

in Fässer o
fassen für L
fabrikanten
für Erfrisch
zenger etc.
net und v
als Zucker

ZAMF

Boubon- &
Timisoara

Man verlange

Rothman

Radio hírdetés

Épületüvegezés

képeretezés,

kávéházi, vendéglői, háztartási cikkek, demionok, táblaüveg, lámpaárak és porcellánedényekből legolcsóbb beszerzési forrás

Ausländer Rudolfnál

Cluj-K. Jozsvár (v. Ferenc József-ut) Calea Reg. Ferdinand 37. szám alatt, az „Urania“-palota mellett.
Engros! Endetail!

N. é. hölgyközönség figyelmébe ajánlom újonnan fényesen átalakított női

Kalapszalómat

Párisi modellek megérkeztek. Átalakításokat hozott keletből is jutányosan vállalom. Gyászkalapok 8 óra alatt készülnek!

Moskovits Rózsika

(Aubon Marche)
Cluj, Str. Memorandului (v. Unió-utca) 9. 1427
Masamod cikkek gyártó árban 00

Citrom, Narancs

és Sardella gyűrű (ringli) olasz gyártmány érkezett nagyobb mennyiségben

LÉB FIVÉREK

Cluj, Telefon 471

Telefon 81. **Ládagyár** Fióküzlet: Egeres

Mindennemű ládákat és fadobozokat összeszegezett és szétszedett részekben megrendelésre azonnal készíti és szállítja a legolcsóbb napi áron 1361

Sajovics és Lebovits fatereskedés és ládagyár Cluj, Strada Cernauji (volt Kajántól-ut) 1 szám

שאלות ושאלות Szalámit postán utánvét mellett pontosan szállít

Winkler Mór szalámigyára

Cluj, Piata M. Viteazul (Széchenyi-tér) 39 sz. Tel. 12-90. Árjegyzék és -kiváncra ingyen

Irodaberendezések

Kopenetz gépzemű asztalosműhelyben olcsón szerezhetők be

Cluj, Honvéd-utca 92

Kötött, szövött és norinbergi áruk nagy-kereskedése Oradea-Mare-Nagyvárad, Nagypiac-tér!

Schönberger, Spitz & Co.

Vas- és faipari szerszámgépeket

és szerszámokat, benzin elektromotorokat és dynamókat, gépszijákat, olajokat, gőz-, víz- és gázarmaturákat, gázcsöveket és gázcsőidomdarabokat (fiting), szivattyúkat, továbbá műszaki és elektrotechnikai cikkeket a legszakosabbban és legjobb minőségben szállítja 1544

TECHNIKA R.-T. Targu-Mures

Sürgönyeim: Technica. Telefon 3-36

Erdélynek legújszerűbben felszerelt rövid-, nürnbergi-, díszmű- és játékaru nagykereskedése

NUSSBAUM TESTVÉREK

TG.-MUREŞ MAROSVÁSÁRHELY

Telefon interurban 200

Eladás csak viszonteladóknak!

Flüssiger Fruchtzucker (Zuckerablauf)

in Fässer oder sonstigen Gefässen für Lebzelter, Liqueurfabrikanten, Konditore ferner für Erfrischunggetränke-Erzeuger etc. vortrefflich geeignet und wesentlich billiger als Zucker zu haben bei der

ZAMFIRESCU

Bonbon- & Biscuitfabrik A. G. Timişoara Kunstmühlgebäude

Man verlange Muster und Offerte.

Uj rövidáru üzlet!

Uj rövidáru üzlet!

Husz év óta fennálló miederkészítő üzletemet rövid- és divatáruval kibővítettem 1543

Rosenzweig E. párisi mellfűző műterme Cluj, str. Reg. Maria 6

CHARGEURS REUNIS

Legnagyobb francia

Délamerikai vonal

Vezérképviselet Nagyrománia részére

ADOLF SALOMON FIA

Bucuréstí, Str. Paris 14

Hajóra szállás:

Hamburg, Havre és Bordeaux-ban

Kitűnő kiszolgálás, nagy kényelem, elsőrangú ellátás, gyors utazás, külön kajutok. 1542

Rothmann Márton szabókellékek és Cluj, str. Maria (v. Mátyás kir.-utca) 2. sz. rövidáru raktára. Eladás nagyban és kicsinyben. Vidéki megrendeléseket postán eszközölök

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetések egyszeri közlési díja szavanként 2 lel. Vastagabb betűvel szedett szavak 3 lel. Legkisebb apróhirdetés díja — 10 szög — 20 lel. Jelíges hirdetésekre semminem felvilágosítást nem adunk. A beérkező ajánlatok helyi hirdetéseknek a kiadóhivatalban vehetők át, vidékiek a kívánt címre továbbíthatnak. Erre a célra a hirdetési díjon kívül 2 lel 60 bani bélyegkötség fizetendő.

Utazót vegyészeti szakmában keres nagyvállalat. Csak bevezetett elsőrendű erőt. Ajánlatok eddigi működésről és referenciák megadásával „Vegyészeti” jelíggel Lloyd Express Cluj, str. Iuliu Maniu címére címzendők. 5647

Zsidó családnál fiatalember kosztot, lakást kaphat. Egyetem-utca 5, ajtó 3. 5648

Ügyes, lapszakmában jártas akvizitőrt felvesz az Uj Kelet kiadóhivatala.

Gyermektelen házaspárnak üres szoba, veranda azonnal átadó. Választ „Jó lakás” jelíggé a kiadóba.

Nyolchónapos valódi farkaskutya eladó. Pata-ntca 34.

Házasság céljából megismerkednék oly nővel, ki Amerikába való kivándorlást elősegítené. Levelek „Biztos jövő” jelíggé a kiadóba kéretnek.

Márkné Klein Sári **שרה מרת קליין** vendéglőjét Oláh-szentgyörgyön máj. 15-én megnyitotta. 5592

Kenyérhajat keresek megvételre, nagyobb mennyiségben is. Pata-ntca 34.

Buziás-fürdő **בזיאס-פירדו** **Gasthaus** bedeutend vergrössert u. verbessert in jeder Beziehung. Samuel Guttmann **שמעון גוטמן** 5617

Eicserélném belvárosi orvosi rendelőmet, ügyvédi vagy más irodának elsőrangban alkalmas egymásba nyíló két szobát ugyanilyen konyhás lakással. Levelek „Csere” jelíggé a kiadóba küldendők. 5636

Egy drb. kopirprés teljesen vasból, alig használt állapotban eladó. Cím a kiadóhivatalban.

Ujságpapíros

63 x 95 cm.
nagyban
1000-ig
28 kg. súlyban kapható.

Cím:

„Grafika”

Cluj, str. I. C.
Bratiana 33.

Győződjön meg

szenzációsan leszállított árainkról

3000 tct. Varró cérna drb. 2.—	20.000 mtr. Karton v. zephir 33.—
3000 „ Gépcérna 4.—	10.000 „ Mosó szövet 33.—
1000 „ Zsebkendő 6.—	20.000 „ Grenadin vagy marcsett 39.—
5000 pár Férfi harisnya 13.50	15.000 „ Francia delén 48.—
5000 „ Női harisnya 17.50	10.000 „ Csipke függöny 48.—
3000 „ Női keztü 6.50	15.000 „ Divat opál 59.—
3000 „ Gyermek keztü 16.50	20.000 „ Divat crepon 89.—
500 tct. Kötött selyem nyakkendő 28.—	2.000 „ Gyapjuszövet 109.—
5000 drb. Különböző gyermekruha 36.—	10.000 „ Divat eponge 169.—
5000 „ Férfi alsónadrág 69.—	1.000 drb. Férfi csikos nadrág stb. stb. 120.—

Dick Jakob és Fia

nagyáruházában Cluj-Kolozsvár, Strada Regina Maria 5

ARTES
szövőművészeti műhely, Cluj
Strada Regala (Majális-u.) 33.

Készíti a legkényesebb igényeket is kielégítő perzsa és szmyrna szőnyegeket
Vállalja az összes keleti technikájú szőnyegek szakszerű javítását. 1540

Ággyag és Vegyipari Rt. Szatmár
Gyárt: bőrenyvet, csontenyvet, csontszirt, műtrágyát, szappant, kocsikenőcsőt, gépszirt, téglát stb. Vesz: csontot, száraz és vizes húsleves, nyers és olvasztott fagyut

10.000 zsák márványgolyó

érkezett 1928

Eisenstädter Fülöp és Tsa
cégek Cluj, str. Regina Maria (Deák F.-u.) 13. Gummi labda, gyermekkocsi, nürnbergi és galanterie cikkek nagyban is állandóan kaphatók.

Segesváry és Társai

festéknagykereskedés Cluj-Kolozsvár

Bizományi lerakat: **Dr. Paul Engländer lakkgyarak, Wien-Neulengbach,**
elsőrendű kocsi-, butor-, zománc- és padlólakkok.

H. Schmincke & Co. Düsseldorf féle művészfestékek és kellékek.

Allandó nagy lerakat **Setzer és Krauss, Wien** féle ledig és csomagolt ultramarinokból